

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. IV. Romana nullitatis societatis officii. An dissoluta societate per mortem creditoris absque eo quod factus esset locus lucro, illa renovari possit cum uno ex duobus hæredibus; Et quatenus id ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

Quid autem in præmissis casibus sequutum esset, est incertum, cum ferè omnes fuerint circa susceptæ Advocacionis initia, atque juxta Curie stylum Advocaticularum curam non habeant, neque de facili de earum exitu, ubi non agitur de gravioribus, memoriam retineant; Probabilius autem videtur, vel ita pro debitoribus judicatum esse, vel respectivè concordiam controversias terminasse, dum scriptum non fuit in Signatura, ad quam debitores succumbentes semper recurrere solent, sperantes commisionem cum clausula translativa executionis, qua denegata, ubi præsertim agitur de parvis summis acquiescunt; Et quidem sufficit calum reddi probabiliter dubium, ut in eo contra creditorem sit respondendum ob manifestam fraudem & captionem, quæ sub hujusmodi cautelis inest.

DISC. IV.

Esun&to eo, qui Serantonio Notario A.C. pecunias dederat ad societatem officii sub periculo vitæ ejusdem Notarii debitoris (ut consuetudo est cum istis ita contrahendi.) ex duobus hæredibus institutis, quorum uterque hæreditatem adierat, unus qui erat in Curia præsens, cohæredem abente, di&tam societatem sub ejusdem Notarii debitoris vitæ periculo renovavit, atq; per plures annos fructus exegit. Cum autem debitor ad fortis restitutionem pulsatus opponeret de illius satisfactioe cum solutionibus post mortem creditoris factis sub nomine fructuum, qui absque dubio post dissolutam societatem non debentur, cum in isto contractu non possint exigi fructus post cessatam societatem, quando cessat periculum, quod unicè salvat hujusmodi fructus ab usura Mantio. de tacit. lib. 6. tit. 2. nu. 17. Tacch. hoc tract. num. 377. Duard. eodem lib. 2. cap. 6. §. 4. quæst. 1. numer. 2. & sequen. dec. 357. num. 14. par. 4. rec. tom. 2. Romana societatis officii 2. Maii 1659. Meltio & passim.

ROMANA

NULLITATIS

SOCIETATIS OFFICII

PRO

FRANCISCO SERANTONIO

CUM N.

Casus disputatus coram A.C. & Resolutus contra Serantonium postea concordatus.

An dissoluta societate per mortem creditoris absque eo quod factus esset locus lucro, illa renovari possit cum uno ex duobus hæredibus; Et quatenus id fieri non possit pro rata spectante ad cohæredem absentem An sustineatur pro rata spectante ad eum qui contraxit.

SUMMARIUM

- 1 Casus controversia.
- 2 Fructus non debentur post dissolutam societatem.
- 3 Contracta societate nomine absentis ad eius perfectionem requiritur illius ratificatio expressa.
- 4 Unus ex pluribus hæredibus non potest exigere totum nomen debitoris, solumque liberare & numer. 6.
- 5 Nullitas societatis in parte influit in totum, ac inutile per inutile vitiatur.
- 6 De conclusione, de qua numer. 4. & quando unus ex cohæredibus contrahat, vel distrahatur super toto.
- 7 De consideratione, ob quam exactio per unum hæredem subsistat.
- 8 Ubi cohæredes vivunt in communione, tunc societas hæreditaria bene renovatur per unum hæredem.

Periculum verò saltem pro medietate non aderat, quoniam cum creditum, pro quo nova societas contracta erat pro medietate spectaret ad contrahentem, pro altera verò ad alterum abentem, Hinc dicebam scribens pro debitore, quod intrabat dilemma, aut cohæres contraxit nomine utriusque, aut nomine proprio tantum; Primum casu requirebatur ratificatio expressa absentis ex firmatis per Boccacc. hoc tract. num. 212. Cyriac. controuv. 252. num. 4. & 5. dec. 660. num. 3. par. 1. divers. & habetur in Romana societatis officii pro Columna hoc titul. disc. 9. ubi quod actus taciti vel præsumpti non sufficiunt. Atque hoc nomine communi di&tam renovationem factam esse suadebant verba instrumenti.

In secundo autem casu, quod scilicet cohæres pro toto credito ejus solo nomine contraxisset, pariter pro medietate debitor periculi commodum poterat non sentire, quoniam creditum hæreditarium per cohæredem non nisi pro sua vitili exigi potest, quoties agitur de rebus dividuis, quidquid sit in individuis ad text. in l. 1. §. si pecunia ff. de positi, & l. si stipulatus sum §. silancem ff. de solut. & firmant Abb. cons. 39. lib. 5. in fine Carocc. de deposito par. 1. rubr. si unus ex hæredibus sol. 17. Grass. de except. cap. 25. num. 119. Et licet ubi casus periculi evenisset, potuisset cohæres absens pro ejus vitili petere sortem tanquam debitum in eo statu, in quo de tempore mortis creditoris constitutum erat, Atque hinc inferebam ad nullitatem totius societatis, quoniam cum hæc sit individua, utile per inutile vitiatur, ideoque nullitas in parte influit in totum ex deductis per Duard. de societate lib. 2. cap. 6. §. 3. qu. 1. n. 12. & 13.

Scribentes pro creditoribus insistebant in deductis per Surd. cons. 359. num. 15. & sequen. & per Rotam apud Duran. dec. 448. n. 10. quod scilicet unus ex hæredibus possit super toto contrahere, Sed hoc erat æquivocum clarum, quoniam quidquid sit de veritate propositionis firmatæ per Surd. loc. cit. cujus contrarium tenent idem Surd. cons. 415. num. 16. & sequen. Theaur. dec. 4. nu. 8. Argel. de acquir. possess. qu. 8. art. 9. num. 208. cum sequen. Salgad. in labyrinth. par. 2. cap. 4. num. 147. Cavaler. dec. 346. numer. 7. Id procedit in casu quo aliis cohæredibus non comparentibus, ac hæreditatem non agnoscentibus, unus velit agnoscere totum, præstita cautione de restituendo vitiles aliis postea

postea venientibus, & quæ apud forenses vulgò dicitur *causela Surdis*; Sed hoc nil commune habebat cum casu quæstionis, dum uterque hæres jam hæreditatem agnoverat, ideoque in utrumque transferat universum jus hæreditarium activum & passivum, sed in quemlibet pro sua virili ad text. in l. *pro hæreditariis*, & l. *si adulta* Cod. de hæreditar. action. cum concord. late congestis decis. 4. 13. par. 9. recent. & sic semper firmum remanere dicebam, quod pro virili absentis, debitor in casu periculi non remanebat liberatus, & successivè cessabat lucrum, quo sublato non possunt deberi fructus.

Judex, qui contra debitorem decrevit, non amplectendo motivum à scribentibus pro victore ut supra deductum tanquam verè extrà casum, se fundavit in eo, quod cum hæreditas esset opulenta, atque cohæredi absenti, quatenus hujusmodi actum approbare noluisse, remaneret consultum in aliis bonis, potuerat cohæres præfens totum istud creditum exigere, ac successivè dictam novam societatem facere, in qua per actum occultum fingitur solutionem præcessisse, juxta naturam novationis, Ac etiam considerabar, quod ubi id non procederet, adhuc debitori in casu lucri remanebat consultum super aliis bonis pro virili contrahentis, quæ cohæres absens possidebat.

Istud motivum in humano sensu aliquam probabilitatem habere videbatur, sed non videbatur legale, neque omninò tutum etiam de facto, quoniam dari poterat casus, quod intermedio tempore durantis hujus novæ societatis, reliqua alia bona dissiparentur, Ac etiam dicebam punctum non esse in relevatione cohæredis absentis, sed in potestate alterius contrahentis, an scilicet ille potuerit novare pro toto, & ita per actum occultum solutionis sibi factæ debitorem in totum liberare à priori debito; Si enim non poterat, sequebatur novam societatem initam esse absque forte pro dicta virili, ac debitorem subjacere certo damno absque certitudine lucri, Eoque minùs motivum intrare videbatur ob cessantem assistentiam facti, dum constabat utriusque hæredis nomine renovationem factam esse.

Credidi tamen, reflectendo ad veritatem, justam esse determinationem, quam ab initio prædixi, consulendo debitori, ut eo meliori quo posset modo concordiam procuraret, ut sequutum fuit, non quidem ex præmissis, sed ex altero motivo per scribentes in contrarium non deducto, quod scilicet isti cohæredes hæreditatem possidebant pro communi, promiscuè illam administrantes in solidum respectu bonorum existentium in locis, in quibus quilibet eorum respectivè reperiebatur; Quo posito resultabat unum utriusque nomine potuisse integrum debitum exigere vel novare, ex recepta juris propositione, quod inter socios vel pro communi possidentes, unus dicitur habere mandatum ab altero etiam ad obligandum in solidum, multo magis indubitanter ad liberandum, ideoque debitor socialis solvens consocio totum debitum, liberationem consequitur, potissimè ubi agitur de socio administratore, ex deductis apud Cels. decis. 2. num. 1. cum seqq. ac habetur pluries in sua materia sub tit. de credito; Et fortius in præfenti, dum cohæres præfens fecerat actum, quem alter absens impugnare non potuisset, sequendo scilicet judicium defuncti, & continuando observantiam contractus ab ipso initi; Nunquam enim etiam tutori vel administratori imputari potest id, quod idem defunctus faciebat, ac utile reputabat, ideoque multo minus cohæres cohæredi, vel socius consocio, cum in effectu ista renovatio ex prudenti consilio inita esset, ne pecu-

cunia remaneat otiosa, Accedente præfentim observantia præferente cohæredis approbationem, ideoque licèt succumbens, laudavi determinationem.

ROMANA
RENOVATIONIS

PRO

JOANNE BAPTISTA THOMATO

COM

JULIO MAZZOLENO
ET CONSORTIBUS.

Casus disputatus coram A. C. & resolutus contra Thomatum postea concordatus.

Fidejussor debitoris in societate officii, An possit in præjudicium principalis absentis vel ignari renovare societatem, sive alteram ex integro contrahere, ut priorem dissolveret; Et quid ubi ipsemet fidejussor est etiam creditor, An id agere possit ad proprium commodum.

SUMMARIUM

- 1 **F**acti series.
- 2 Fidejussor potest renovare societatem vel novam pro prima dissolvenda contrahere in damnnum principalis debitoris.
- 3 Quando id sit prohibitum, declaratur.
- 4 Contractus dicitur spectare ad eum, ad quem ille qui gessit, declaravit pertinere.
- 5 An idem possit esse creditor seu utilitarius societatis & fidejussor debitoris.

DISC. V

D favorem Domini Lencii de anno 1639. inita fuit societas officii cursorum 250. super quodam officio Cursoratus, & bonam fidem recognovit Joannes Baptista Thomatus, eique tanquam fidejussor accessit Ludovicus Mazzolenus, quem Thomatus juxta consuetam formulam indemnem relevare promissit; Cumque de anno 1645. per mortem Cursoris dissoluta fuisset societas prædicta, atq; Lencius egisset pro restitutione sortis contra Mazzolenum fidejussorem, hic societatem prædictam renovavit cum dicto Lencio, qui illinc ad aliquot menses declaravit præfatam societatem, tam primo loco contractam, quam deinde renovatam, ab initio ad ipsum Mazzolenum spectasse, utpotè de ejus pecunia contractam, ipsumq; Lencium non habuisse nec habere nisi nudum nomen; Quibus peractis Thomatus per plures annos continuavit eandem solutionem fructuum, quam usque ab initio contractæ societatis statutis temporibus facere solebat, usq; quo dicti Mazzoleni interim defuncti hæres sub ejusdem Lencii nomine dictum debitorem pulsavit coram A. C. dissoluta societate ad sortem prædictam restituendam, unde debitor pulsatus habita notitia mortis Cursoris sequuta de anno 1645. per quam